

Recensie: Radi'O Zoutloos ★★★★★*****

deSingel Antwerpen
zaterdag 11 september 2021

foto © Yvan Mahieu

Recensie:

Hoe kan een theatergezelschap beter afscheid nemen van haar publiek dan met een hilarisch en ontroerend luisterspel dat over afscheid nemen gaat én door de vorm ook de verbeelding overlaat aan de luisteraar? Studio Orka doet het op het Theaterfestival in Antwerpen met haar luisterspel Radi'O Zoutloos, een herwerking van hun voorstelling uit 2014. Daarin horen we dat het Palmira's laatste wens is, tegen doktersadvies in 'Uw hart is versleten. Uw hart klopt te hard. Uw hartslagen zijn bijna op maar ge kunt ze opsparen' dat er een feest gehouden wordt in de polyvalente ruimte van het woonzorgcentrum De Veilige Haven in Oostende waar ze verblijft die gevolgd wordt door een tiritombola waarbij de bewoners spulletjes kunnen winnen die de nabestaanden van overleden bewoners niet zijn komen oppikken. Met de opbrengst zal die zaal herschilderd worden. Radi'O Zoutloos is dus een feest voor de verbeelding met als hoofdboodschap dat je het er goed van moet pakken in 't leven. Want als 't op is, is 't op.

Toegegeven, wij zijn altijd radioliefhebbers geweest en hebben dan ook radiojournalistiek gestudeerd. Omdat het een van de weinige media is die tot de verbeelding doet spreken, van nature het minst sensationele is maar wel het kortst op de bal kan zijn van alle klassieke media én de fantasie van de luisteraar prikkelt door beeldende taal te hanteren. De liefde voor de radio voelden we als kind al toen we naar Vragen staat vrij met Lutgart Simoens op Radio 2 luisterden.

In Radi'O Zoutloos horen we dat Vicky een geluidsopname komt bezorgen bij Palmira's zoon Jimi die net gescheiden is van Cathy waar hij te vroeg een zoon Mats mee gekregen heeft. Jimi wil Mats naar de school des levens sturen: The Voice Kids. In de opname van Vicky staat alles van Palmira's laatste dag. Hij biedt haar een cola aan 'waar precies niet veel broebel meer in is' terwijl zijn hond Elvis op de achtergrond blaft. Later vernemen we dat hij werkloos is.

Het luisterspel is dus een luisterspel in een luisterspel. Vicky is stagiaire, krijgt te horen van Liesbeth 'Madame nultolerantie', de directrice van het woonzorgcentrum dat ze nog steeds werkpuntjes als efficiëntie heeft: 'Tijdsbesef en planning was vorig jaar ook uw werkpuntje. Op die manier gaat gij nooit een goede verpleegster worden hé'. Het is ook niet meteen het soort stagebegeleider dat een hoge dunk heeft van stagiairs tout court zo blijkt wanneer ze het papierwerk zelf wil doen.

Waarin Radi'O Zoutloos het meest kritisch is, is wanneer het, zeker in het begin van de voorstelling het personeelstekort in de zorg aanstipt. Als een verpleegster werkt in een zorginstelling met 200 patiënten en er 420 minuten per week werkt heeft ze ongeveer twee minuten per patiënt. Ook de leefomstandigheden van de bewoners worden tegen het licht gehouden in: 'Ik was zuurstof aan het opdoen. Zelfs mijn sanseveria sterft in mijn kamer.' aldus Palmira. Nostalgie en fantasie (Palmira), empathie (Vicky) en warmte (beiden) komen zo lijnrecht tegenover de kilte, eenzaamheid en zakelijkheid (Liesbeth) van het zorgbedrijf te staan. Touché.

Vicky zal zich die ganse dag vooral toeleggen op Palmira. Jimi die erg druk is en bijna de ganse tijd zingt met o.a. fragmenten uit Hazes' Zij gelooft in mij, Will Tura's De noorderwind, Zeg 'ns aaa, Heintjes Mama, Vengaboy's Boom, Boom, Boom, Boom, Elvis' Return to sender en Anja Yelles' De soep is aangebrand, moet dus duidelijk gemaakt worden dat hij zich moet voorbereiden voor een leven zonder zijn moeder. Want zij wil met Charlie, die ze leerde kennen van het circus toen ie zich

verkeerd via het kanon afschoot en zo in het gat van een koe belandde waar zij hem uit redde, op reis (een mooie metafoor voor sterven, is dat). Ze weet dat hij haar komt halen zegt ze tegen Vicky terwijl ze van Jimi te horen krijgt dat die man al jaren dood is.

Palmira neemt dan ook afscheid van haar kleinzoon door hem de berentand van Boris te geven, de circusbeer die toen ze ook in het circus waar Charlie werkte gaan werken was, uittrok in zijn kooi toen ie tandpijn had. Het brengt ons bij de fijne taalhumor die dit luisterspel integreert. Enkele schoontjes zijn 'Op reis' en 'Op prijs stellen', een ondeugend 'Al die gekheid met uw stokje' en wanneer blijkt dat Elodie zich in de kast gestoken heeft die verloot wordt omdat ze maar twee meubelstukken per kamer mag hebben, levert dat een lekker dubbelzinnig 'Hoe veel keer heb ik u al gezegd dat ge uit de kast moet komen?' op. Verder is de tekst ook heerlijk poëtisch in onder andere: 'Uw ogen zijn als vijvertjes. Ik wil er meteen in springen' of iets minder in 'Liefde, op een bepaald moment valt die uit de lucht gelijk ne vogelstront'. Heerlijk ook is dat de tekst soms verwijst naar de lyrics van songs zoals Kom van dat dak af van Peter Koelewijn. Studio Orka prikkelt dus de verbeelding met het prachtige luisterspel Radi'O Zoutloos waar muziek in zit.

< Bert Hertogs >